

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ
ห้องเรียนกลับด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

The Development of Performance Skills on Standard Classical Thai Dance by
Using Video together with Flipped Classroom for
Prathomsuksa 5 Students, Baanrimtai School

กิตติยา จารุจินดา¹ วีระศักดิ์ ชมภูคำ²

Kittiya Jarujinda¹ Weerasak Chomphucome²

(วันรับบทความ 9 พฤศจิกายน 2566, วันแก้ไขบทความ 11 ธันวาคม 2566, วันตอบรับบทความ 14 ธันวาคม 2566)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้และ 2) ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐานหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 25 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน 2) แบบประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน 3) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐานแบบรูบริค สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐาน มีรายประเมินได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน จำนวน 5 ชุด แต่ละชุดมีค่าเฉลี่ยรวมมากกว่า 4.8 และทุกชุดมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 0.5 2) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐานหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมการปฏิบัติรำวงมาตรฐานของนักเรียนในแต่ละทักษะอยู่ในระดับดีมาก 4 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการปฏิบัติท่าเอียงศีรษะและลำตัว (\bar{X} = 41.20, S.D. = 0.96) 2) ทักษะการปฏิบัติท่ามือ (\bar{X} = 40.28, S.D. = 1.34) 3) ทักษะการ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, b2.kittiya@gmail.com

Master of Education Student, Curriculum and Instruction Program, North-Chiang Mai University.

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะสังคมและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, weerasak65@gmail.com

Associate Professor, Ph.D., Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Social and Liberal Arts, North-Chiang Mai University.

ปฏิบัติทำเอียงศีรษะ ลำตัวและมือ ($\bar{X} = 40.56$, S.D.= 1.33) (4) ทักษะการปฏิบัติท่ารวมศีรษะจรดเท้า ($\bar{X} = 40.96$, S.D.= 1.02) และ อยู่ในระดับดี 1 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการปฏิบัติท่าเท้า ($\bar{X} = 39.64$, S.D.= 1.63) โดยทุกทักษะทำら่างมาตรฐานมีค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ: ทักษะการปฏิบัติท่ารวมมาตรฐาน สื่อวีดิทัศน์ ห้องเรียนกลับด้าน

Abstract

The objectives of this research were 1) to create and evaluate the suitability of video media together with flipped classroom for developing performance skills on standard classical Thai dance for Prathom Suksa 5 students at Baanrimtai School 2) to study the development of performance skills on standard classical Thai dance after using a video together with flipped classroom for Prathom Suksa 5 Students at Baanrimtai School. This research was an action research. The sample were selected by purposive sampling of 25 students Prathom Suksa 5 in the second semester of 2022 academic year. The research instruments were 1) video together with flipped classroom 2) the suitability assessment form of video together with flipped classroom 3) the scoring rubric assessment form for standard dance practice. The statistics analysis method were mean and standard deviation.

The results of the research showed that 1) the suitability of video media together with flipped classroom for developing standard dance practice skills received positive evaluation including content, learning activities, learning materials, measurement and evaluation, and format of video media with flipped classroom. Each of the five sets had an average score exceeding 4.8, with a standard deviation of not more than 0.5 2) The average score of students was rated as very good in 4 skills as follow: (1) Head and body tilt skill (\bar{x} = 41.20, S.D. = 0.96) (2) Hand movement Skills (\bar{x} = 40.28, S.D. = 1.34) (3) Head, body and hand tilt skills (\bar{x} = 40.56, S.D. = 1.33) (4) Head-to-toe skills (\bar{x} = 40.96, S.D. = 1.02) and the average scores was rated as good level in 1 skill which was Foot skills (\bar{x} = 39.64, S.D. = 1.63). All standard dance skills have a similar mean and standard deviation.

Keywords: Performance Skills on Standard Classical Thai Dance, Video, Flipped Classroom

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 แสดงถึงเจตนารมณ์ในการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น โดยเฉพาะในมาตราที่ 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) และกระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2566-2580) ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ มุ่งส่งเสริมการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานสากลมีทักษะจำเป็นศตวรรษที่ 21 ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมของไทย (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2566-2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม, 2566) ซึ่งมีอยู่หลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระวิชาศิลปะ (นาฏศิลป์) ที่ได้กำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และรักความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ร่างมาตรฐาน คือ นาฏกรรมรูปแบบหนึ่งที่เป็นเครื่องมือสื่อสารของผู้นำตามนโยบาย จอมพล ป.พิบูลสงคราม เพื่อแสดงความเป็นชาติที่มีอารยธรรมสู่สากล เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ (มณีนวาศินารมณ, 2565) ราโตนหรือร่างมาตรฐานถูกขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติด้านศิลปการแสดงในปี พ.ศ.2557 แสดงให้เห็นว่าร่างมาตรฐานมีคุณค่าและความสำคัญ บ่งบอกถึงวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ขนบธรรมเนียม การเปลี่ยนแปลงของประเทศ ผ่านเนื้อเพลงดนตรีและการแต่งกาย โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมโดยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2557) กระทรวงศึกษาธิการมองเห็นความสำคัญของร่างมาตรฐาน โดยได้นำเนื้อหาบรรจุลงในหนังสือเรียนศิลปะ(วิชานาฏศิลป์) ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และกระทรวงศึกษาธิการยังมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนการแสดงร่างมาตรฐาน โดยกำหนดให้ใช้เป็นการแสดงในการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนอีกด้วย ร่างมาตรฐานมีทั้งหมด 10 เพลง ในการเรียนร่างมาตรฐาน แต่ละช่วงชั้นจะได้เรียนเพลงที่แตกต่างกันเรียงเนื้อหาจากเพลงง่ายไปจนเพลงที่มีการปฏิบัติท่ารำที่ซับซ้อนขึ้น โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ได้เรียนร่างมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย ในรายวิชานาฏศิลป์ของปีการศึกษา 2565

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนทั่วไป พบว่า ครูผู้สอนในวิชานาฏศิลป์จะเน้นการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้และจดจำ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนในรายวิชานาฏศิลป์ เรื่อง ร่างมาตรฐาน ในอดีตผู้สอนได้พยายามจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความหลากหลายทั้งในเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ล้วนแล้วแต่เป็นการสอนแบบดั้งเดิม ด้วยร่างมาตรฐานมีการเรียนเชิงปฏิบัติ ทำให้มีปัญหาในกลุ่มนักเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติท่ารำได้ ไม่กล้าถามผู้สอนหรือเพื่อน หรือทำได้ก็ต่อเมื่อมีครูและเพื่อนสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง แต่ก็ไม่สามารถปฏิบัติด้วยตัวเองได้ถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาวิธีการสอนที่จะกระตุ้นผู้เรียนในการและสอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงพบว่านักเรียนส่วนใหญ่จะให้ความสนใจทางด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับ พิมพ์พรลภัส ลักษณะวิเชียร

และคณะ (2562) ที่กล่าวว่า นาฏศิลป์ไทยก็เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่จะต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การสอนมีระยะเวลาอันจำกัดครูนาฏศิลป์จึงไม่สามารถถ่ายทอดวิชาให้ชนิดตัวต่อตัวแบบโบราณได้ การเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านเหมาะกับการตอบสนองการเรียนการสอนเพราะมีเทคโนโลยีมากมายที่ทำให้ปัจจุบันเป็นยุคไร้พรมแดน การสร้างสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษาที่มีความสำคัญกับการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนต้องผลิตสื่อวีดิทัศน์คำนึงถึงเนื้อหาในสื่อว่ามีความถูกต้องและผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ของการเรียนเสมอ และสอดคล้องกับ รุสนี กาแมแล (2564) ได้กล่าวถึงการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา 4 ประการดังนี้ คือ Why (ผลิตรายการทำไม) Who (เพื่อใคร) What (ผลิตเรื่องอะไร) How (รูปแบบอย่างไร) การเตรียมการผลิตวางแผน ขั้นตอนการผลิต สร้างเพื่ออะไร ขอบเขตเนื้อหา และเทคนิคการนำเสนอ และระยะเวลา โดยวีดิทัศน์ในการศึกษามีรายละเอียดความถูกต้องน่าเชื่อถือ และคุณภาพสื่อตรงตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งเอาไว้

ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เพื่อที่จะช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติทำราวมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงายในชั้นเรียนได้จำนวน 25 คน นักเรียนจำนวนนี้จะได้ศึกษาและทบทวน ทิละขั้นตอน ผ่านสื่อออนไลน์ในส่วนที่ไม่เข้าใจได้บ่อย ๆ ได้รับการชี้แนะ ปรับปรุงจากผู้สอนในห้องเรียน จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำราวมาตรฐานนั้นได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำราวมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์โดยใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำราวมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำราวมาตรฐานหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย และบทความต่างๆ โดยเรียบเรียงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. หลักการของสื่อวีดิทัศน์

ส่วนเทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สสวท. (2562) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตรายการวีดิทัศน์ไว้ ในคู่มือปฏิบัติงานการผลิตวีดิทัศน์ไว้ดังนี้ 1) ขั้นตอนเตรียมการผลิต (Pre-production) สำรวจความต้องการและวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดเรื่อง วางแผนการผลิต/ถ่ายทำ องค์ประกอบที่สำคัญของการวางแผนการผลิต/ถ่ายทำ กลุ่มเป้าหมาย/เรื่อง วัตถุประสงค์เพื่ออะไร ขอบเขตเนื้อหา เทคนิคการนำเสนอ น่าสนใจ เวลา /ความยาว ถ่ายทำที่ไหนโรงเรียน /สถานีโทรทัศน์ ต้องวางแผนให้ชัดเจน 2) ขั้นตอนการผลิต (Production) 3) ขั้นตอนหลังการผลิต (Post-production) ตัดต่อภาพและเสียง ลำดับให้เป็นเรื่องราวตามบทวีดิทัศน์ ให้มีความเหมาะสม 4) ขั้นตรวจสอบคุณภาพ หรือประเมินผล (Evaluation)

ตรวจสอบคุณภาพของสื่อให้มีความถูกต้อง ประเมินผลสื่อ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวนหนึ่ง แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงก่อนนำไปเผยแพร่

รูสนี กาแมลแล (2564) ได้กล่าวถึงการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา 4 ประการดังนี้ คือ Why (ผลิตรายการทำไม) Who (เพื่อใคร) What (ผลิตเรื่องอะไร) How (รูปแบบอย่างไร)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับหลักการของสื่อวีดิทัศน์สรุปว่า สื่อวีดิทัศน์มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เมื่อสร้างสื่อการสอนต้องคำนึงถึงการสร้างสื่อ 4 ประการ มีการวางแผนการสร้างสื่อเสมอ โดยสื่อวีดิทัศน์สามารถนำไปใช้สอนทั้งแบบทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ใช้สอนเสริม โดยการดูและศึกษาซ้ำๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ห้องเรียนกลับด้าน

James Bellanca และ Ron Brandt (2010) ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาคือนวัตกรรมที่สำคัญต่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 นวัตกรรมที่ทำให้เห็นภาพ นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งการใช้เทคโนโลยีห้องเรียนกลับด้านมาช่วยจะได้ผลดีกว่าสอนแบบบรรยายด้วยการสื่อสารแบบเดิม และการออกแบบนวัตกรรมที่ใช้ในโรงเรียนขอควรระวังไม่ควรมีราคาแพง ควรเป็นนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบในการบริหารการเรียนรู้ของตนเอง และได้ทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน

Jonathan Bergmann and Aron Sams (2012) ได้กล่าวในหนังสือ Flip Your Classroom : Reach Every Student in Every Class Every Day สรุปเนื้อหาได้ว่าต้นกำเนิดของห้องเรียนกลับด้านมาจากครู 2 คนผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ค้นพบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่พบปัญหานักเรียนขาดเรียนและตามบทเรียนไม่ทัน จึงแก้ไขปัญหาโดยการบันทึกวิดีโอการสอนเอาไว้ให้นักเรียนได้ทบทวนบทเรียน โดยการทำสื่อวิดีโอของพวกเขาไม่ยาวเกิน และต้องมีการเผื่อเวลาให้ผู้เรียนได้ศึกษา ทบทวนด้วยตัวเอง น้ำเสียงต้องดังชัด ด้านหัวข้อศึกษาจากเรื่องนี้นักเรียนมักจะประสบปัญหาในวิชาที่สอนครูต้องทำให้เนื้อหาเข้าใจง่ายกว่าปกติโดยการศึกษาวิธีต่างๆ และเนื้อหาต้องไม่ดูเครียด ต้องมีตัวอย่างให้เห็นชัดเจน และควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาที่จะเผยแพร่ด้วย เมื่อใช้ห้องเรียนกลับด้านจะพบว่าเรามีเวลาในห้องเรียนเพิ่มขึ้นในการเพิ่มเติมและให้คำแนะนำรวมถึงทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน

อภัสรา ไชยจิตร และ ณมน จีรังสุวรรณ (2558) Flipped Classroom เกิดจากครูชาวอเมริกา Jonathan Bergmann และ Aaron Sams ห้องเรียนกลับด้านก็คือกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเปลี่ยนจากการเน้นบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวเป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนและจะบรรยายเนื้อหาในช่องทางอื่น ๆ แทน เช่น วิดีโอ หรือสื่อการสอนอื่น ๆ

พิมพ์พรลภัส ลักษณะวิเชียร และคณะ (2562) กล่าวโดยสรุปได้ว่า วิชานาฏศิลป์ไทยเปิดสอนอยู่ในทุกระดับ ส่วนมากเป็นวิธีการแบบบรรยายถ่ายทอด และด้วยเวลาอันจำกัดครูนาฏศิลป์จึงไม่สามารถถ่ายทอดได้ทันเวลาแบบตัวต่อตัวเหมือนในอดีต ผู้สอนต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นห้องเรียนกลับด้านเป็นการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับปัจจุบัน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับห้องเรียนกลับด้าน สรุปได้ว่าห้องเรียนกลับด้านคือกระบวนการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองผ่านสื่อที่ครูสร้างขึ้น การสร้างนวัตกรรมหรือกิจกรรมต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผู้เรียนใช้เวลาศึกษาน้อยสามารถที่จะทบทวนได้หลายครั้งจนกว่าจะเข้าใจ มีการสอนที่เชื่อมโยงโลกเทคโนโลยีกับห้องเรียนของผู้สอนเป็นอย่างดี ดังนั้นห้องเรียนกลับด้านถ้านำมาประยุกต์ใช้ในการสอนนาฏศิลป์ไทยได้ จะทำให้วิชานาฏศิลป์ไทยได้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนได้หลากหลายขึ้นเท่าทันยุคสมัย

3. การปฏิบัติทำรางวัลมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย

สำนักงานสภาคีต (2562) กล่าวว่า รางวัลมาตรฐานเป็นการรำคู่ ในลักษณะรูปแบบการแสดงหมู่แสดงเป็นคู่ชาย-หญิง จำนวน 4 หรือ 5 คู่ซึ่งมีทำรำขึ้นจากทำรำมาตรฐาน ความงามของการรำอยู่ที่กระบวนทำรำที่มีเอกลักษณ์ ในเพลงคืนเดือนหงาย ใช้ทำรำสอดสร้อยมาลาแปลง รวมทั้งรูปแบบการแสดงในลักษณะการแปลแฉวเป็นวงกลม (แบบทวนเข็มนาฬิกา)

ทรูปลูกปัญญา (2564) การฝึกปฏิบัติทำรำในเพลงคืนเดือนหงาย ใช้ทำรำสอดสร้อยมาลาแปลง ซึ่งคล้ายกับทำรำสอดสร้อยมาลา แตกต่างกันคือทำนี้จะง่ายกว่าเพราะไม่ได้เปลี่ยนสอดมือ แต่จะเดินมือวิธีการปฏิบัติตั้งวงและค่อย ๆ เดินมือช้า ๆ มาแทนที่มีมืออีกด้านหนึ่ง ทำสลับไปมา ต่อไปเมื่อได้มือแล้วจะเป็นส่วนเท้า โดยวางส้นเท้าหลังและเปิดส้นเท้า โดยทิ้งน้ำหนักมาข้างหลังทำสลับไปมา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทำรางวัลมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย สรุปได้ว่ารางวัลมาตรฐานเป็นการรำคู่ชายและหญิง ใช้ทำรำสอดสร้อยมาลาแปลง และส่วนเท้าจะมีการปฏิบัติทำเท้าโดยการวางส้นเท้าและการเปิดส้นเท้าสลับไปมาซ้ายและขวา การแสดงในลักษณะผู้หญิงจะรำด้านหน้าผู้ชาย ทั้งคู่รำรำเป็นวงกลม (แบบทวนเข็มนาฬิกา)

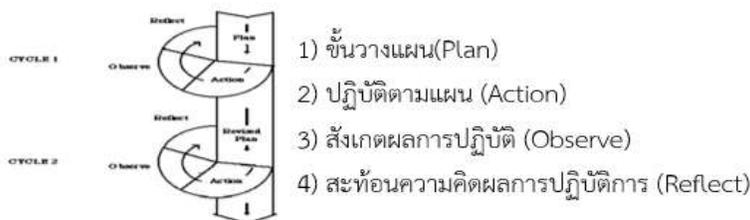
4. การประเมินทักษะปฏิบัติ

สร้อยญา จันทรชุกุลและพินดา วราสุนันท์ (2563) ได้กล่าวเกี่ยวกับการประเมินทักษะการปฏิบัติว่า การประเมินทักษะการปฏิบัติเป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในเนื้อหามาประยุกต์ใช้ ผ่านการแสดงความสามารถ ทักษะ หรือสมรรถนะ ในการสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการทำงาน ผลงาน โดยใช้การสังเกตและการตัดสินที่อิงตามเกณฑ์ (Criteria) หรือเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเพื่อประเมินคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะปฏิบัติ สรุปได้ว่า การประเมินทักษะปฏิบัติสร้างขึ้นมาเพื่อใช้วัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จะสามารถทำได้หลายแบบจะประเมินทักษะหรือประเมินผลงานก็ได้ โดยใช้แบบประเมินต่างๆ เช่น แบบทดสอบมาตรฐาน หรือแบบประเมินที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งในการวัดประเมินทักษะการปฏิบัติในทางวิจัยนี้จะใช้การวัดแบบประเมินการปฏิบัติที่ครูเป็นผู้สังเกต กำหนดเกณฑ์แบบรูปกรอกและกำหนดคะแนนและเกณฑ์การปฏิบัติอย่างละเอียด

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้หลักการของ Kemmis's model ตามขั้นตอนดังภาพ (อ้างถึงใน พิชญ์สินี ชมภูคำ, 2565) ประกอบด้วย

ภาพที่ 1 หลักการของ Kemmis's model (Plan)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านริมใต้ ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 156 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีผลการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานไม่ผ่านเกณฑ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) สื่อดีทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน 2) แบบประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน และ 3) แบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน เพลงคืนเดือนหงาย

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ได้ดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 ออกแบบการสร้างสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน
 - 1.3 จัดทำสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ชุดที่ 1 เรื่อง การปฏิบัติการเอียงศีรษะและลำตัว ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติท่ามือ ชุดที่ 3 เรื่อง เอียงศีรษะ ลำตัว ท่ามือชุดที่ 4 เรื่อง ท่าเท้า และ ชุดที่ 5 เรื่อง ท่ารวมศีรษะจรดเท้า
 - 1.4 นำเอาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับจำนวน 5 เรื่อง ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
 - 1.5 หาประสิทธิภาพโดยการประเมินความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ได้ ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมรวม 5 ด้าน ดังนี้ ชุดที่ 1 $\bar{X}=4.92$ ชุดที่ 2 $\bar{X}=4.88$ ชุดที่ 3 $\bar{X}=4.84$ ชุดที่ 4 $\bar{X}=4.89$ ชุดที่ 5 $\bar{X}=4.85$
 - 1.6 ปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ให้ถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ที่สมบูรณ์จำนวน 5 ชุด

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลด้านแบบวัดทักษะการปฏิบัติ

2.2 สร้างแบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน เพลงคืนเดือนหงาย โดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3 สร้างแบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน เพลงคืนเดือนหงาย สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน หลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับ ด้าน ทั้ง 5 ชุด ๆ ละ 11 ข้อ ๆ ละ 4 คะแนน โดยการให้คะแนนตามเกณฑ์และความหมายที่กำหนด 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับรวมชุดละ 44 คะแนน โดยแบ่งเกณฑ์การวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานดังนี้

คะแนน 40.00 - 44.00 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานระดับดีมาก

คะแนน 30.00 - 39.99 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานระดับดี

คะแนน 20.00 - 29.99 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานระดับพอใช้

คะแนนน้อยกว่า 19.99 หมายถึง มีทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานระดับปรับปรุง

2.4 นำเอาแบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานทั้ง 5 ชุด ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการ คำนวณอัตราตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานทั้ง 5 ชุด ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้ค่า IOC ของแบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานทุกรายการประเมินเท่ากับ 1.00 ซึ่งถือว่าผ่าน เกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้

2.6 จัดพิมพ์แบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานฉบับสมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้วัด นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ทั้ง 5 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน สำหรับเป็นแนวทางในการนำเอาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน ทั้ง 5 ชุด ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวมีการวัดหลัง การใช้นวัตกรรม

2. จัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ทั้ง 5 ชุด ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 กับนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ตำบลริมใต้ อำเภอ แมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 25 คน

3. ดำเนินการสังเกตและวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงายของนักเรียนชั้น ประถมปีที่ 5 ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน หลังการใช้สื่อ วีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านแต่ละชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลของการสร้างสื่อวีดิทัศน์ 5 ขั้นตอน ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน	เนื้อหาสาระและขั้นตอนของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน	จำนวนเวลา
ชุดที่ 1 เรื่อง การปฏิบัติการเอียงศีรษะและลำตัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การปฏิบัติการเอียงศีรษะและลำตัว 2. ขั้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง 3. ขั้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การปฏิบัติการเอียงศีรษะและลำตัว ในส่วนที่ไม่เข้าใจ 4. ขั้นฝึกให้ชำนาญ นักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง 5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลการปฏิบัติทักษะการปฏิบัติการเอียงศีรษะและลำตัว พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น 	2 ชั่วโมง
ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติท่ามือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติท่ามือ 2. ขั้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัตินักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง 3. ขั้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 2 ในส่วนที่ไม่เข้าใจ 	2 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน	เนื้อหาสาระและขั้นตอนของ สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน	จำนวนเวลา
	<p>4. ขึ้นฝึกให้ชำนาญ นักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงคันทันเดือนหงายได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง</p> <p>5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 2 และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลการปฏิบัติทักษะท่ามือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น</p>	
ชุดที่ 3 เรื่อง เอียง ศีรษะ ลำตัว และท่ามือ	<p>1. ขึ้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 3 เรื่อง การปฏิบัติการเอียงศีรษะ ลำตัว และท่ามือ</p> <p>2. ขึ้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัตินักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก</p> <p>3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง</p> <p>3. ขึ้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 3 เรื่อง การเอียงศีรษะ ลำตัว และท่ามือ ในส่วนที่ไม่เข้าใจ</p> <p>4. ขึ้นฝึกให้ชำนาญ นักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง</p> <p>5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 3 และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะการเอียงศีรษะ ลำตัว และท่ามือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น</p>	2 ชั่วโมง
ชุดที่ 4 เรื่อง ท่าเท้า	<p>1. ขึ้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 4 เรื่อง ท่าเท้า</p> <p>2. ขึ้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัตินักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก</p> <p>3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง</p> <p>3. ขึ้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 4 เรื่อง ท่าเท้า ในส่วนที่ไม่เข้าใจ</p>	2 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน	เนื้อหาสาระและขั้นตอนของ สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน	จำนวนเวลา
	<p>4. ขึ้นฝึกให้ชำนาญนักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง</p> <p>5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 4 และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะท่าเท้า พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น</p>	
ชุดที่ 5 เรื่อง ท่า รวมศีรษะจรดเท้า	<p>1. ขึ้นสังเกตรับรู้ ให้นักเรียนศึกษาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 5 เรื่อง ท่ารวมศีรษะจรดเท้า</p> <p>2. ขึ้นทำตามแบบ นักเรียนปฏิบัตินักเรียนปฏิบัติจากง่ายไปหายาก 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับ จังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง</p> <p>3. ขึ้นทำเองโดยไม่มีแบบ ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเองนักเรียนสามารถย้อนดูสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 5 เรื่อง ท่ารวมศีรษะจรดเท้าในส่วนที่ไม่เข้าใจ</p> <p>4. ขึ้นฝึกให้ชำนาญ นักเรียนฝึกปฏิบัติประกอบเพลงได้โดยไม่ดูตัวอย่างด้วยตนเอง</p> <p>5. นักเรียนส่งผลการปฏิบัติจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ชุดที่ 5 และครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะท่ารวมศีรษะจรดเท้า พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น</p>	2 ชั่วโมง

จากข้อมูลตารางที่ 1 สรุปได้ว่า การสร้างสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ มีจำนวน 5 ชุด ในการจัดการเรียนรู้แต่ละชุดใช้เวลา 2 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหาสาระที่ยึดตามสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เรื่อง รำวงมาตรฐาน แต่ละชุดใช้กระบวนการปฏิบัติทักษะ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นสังเกตรับรู้ 2) ขึ้นทำตามแบบ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรียงลำดับจากง่ายไปหายากมี 3 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ ขั้นที่ 1 การปฏิบัติท่ารำโดยการนับจังหวะ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติท่ารำประกอบการร้องเพลง ขั้นที่ 3 การปฏิบัติท่ารำประกอบเพลง 3) ขึ้นทำเองโดยไม่มีแบบ และ 4) ขึ้นฝึกให้ชำนาญ หลังจากให้นักเรียนปฏิบัติทักษะจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ทุกชุดแล้ว 5) การ

ปรับเปลี่ยนหรือสร้างปฏิบัติการ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติทักษะให้ดีขึ้น

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพโดยการประเมินความเหมาะสมของชุดสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านสำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่วมาตรฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		แปลผล
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	
ชุดที่ 1 เรื่องการ ปฏิบัติการเอียงศีรษะ และลำตัว	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.90	0.12	มากที่สุด
	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	5.00	0.46	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.92	0.12	มากที่สุด
ชุดที่ 2 เรื่องการ ปฏิบัติท่ามือ	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.8	0.00	มากที่สุด
	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	4.80	0.58	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.88	0.12	มากที่สุด
ชุดที่ 3 เรื่องการ ปฏิบัติท่าศีรษะ ลำตัวและท่ามือ	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.60	0.23	มากที่สุด
	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	4.60	0.46	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.84	0.14	มากที่สุด
ชุดที่ 4 เรื่องการ ปฏิบัติท่าเท้า	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.80	0.00	มากที่สุด
	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		แปลผล
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	4.67	0.58	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.89	0.12	มากที่สุด
ชุดที่ 5 เรื่องการ	1. ด้านเนื้อหาสาระ (5 ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
ปฏิบัติทำรวมสี่ระยะ	2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (5ข้อ)	4.8	0.00	มากที่สุด
จรดเท้า	3. ด้านสื่อการเรียนรู้ (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	4. ด้านการวัดและประเมินผล (5ข้อ)	5.00	0.00	มากที่สุด
	5. รูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับ ห้องเรียนกลับด้าน (5ข้อ)	4.50	0.35	มากที่สุด
	รวม 5 ด้าน	4.85	0.07	มากที่สุด

จากข้อมูลตารางที่ 2 การประเมินผลความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน สรุปได้ว่า ในแต่ละรายการประเมินในสื่อวีดิทัศน์ร่วมกลับห้องเรียนกลับด้านทั้ง 5 ชุด ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผล ด้านรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมมากกว่า 4.5 ทุกรายการประเมิน และส่วนมากมีค่า S.D. เป็น 0.00 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในทิศทางเดียวกันและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในภาพรวมทั้ง 5 ด้านของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน แต่ละชุดมีค่าเฉลี่ยรวมมากกว่า 4.84 และทุกชุดมีค่า S.D. ไม่เกิน 0.12 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในทิศทางเดียวกันและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ตารางที่ 3 ผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐานหลังการใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้

ทักษะการปฏิบัติทำร่างมาตรฐาน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ทำเอียงศีรษะและลำตัว	41.20	0.96	ดีมาก
2. ทำมือ	40.28	1.34	ดีมาก
3. ทำเอียงศีรษะ ลำตัวและมือ	40.56	1.33	ดีมาก
4. ทำเท้า	39.64	1.63	ดี
5. ทำเอียงศีรษะ ลำตัว มือและเท้า	40.96	1.02	ดีมาก

จากข้อมูลตารางที่ 3 สรุปได้ว่า คะแนนเฉลี่ยผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่วางมาตรฐานของนักเรียน จำนวน 25 คน หลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทักษะการปฏิบัติทำร่วางมาตรฐาน ได้แก่ ทำเอียงศีรษะและลำตัว ท่ามือ ท่าเอียงศีรษะ ลำตัวและมือ ท่าเอียงศีรษะ ลำตัว มือและเท้า มีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 40.00 – 44.00 อยู่ในระดับดีมาก โดยท่าเอียงศีรษะและลำตัวอยู่ในระดับดีมาก (\bar{x} = 41.20, S.D.=0.96) และท่าเท้ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 39.64 (S.D.=1.63) คะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 30.00 - 33.99 อยู่ในระดับมาก ซึ่งทักษะการปฏิบัติทำร่วางมาตรฐานทั้ง 5 ท่า มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.96–1.63 แสดงว่านักเรียนมีทักษะทำร่วางมาตรฐานในแต่ละทักษะใกล้เคียงกัน

อภิปรายผล

ผลการสร้างวีดิทัศน์ 5 ขั้นตอน ได้แนวคิดมาจาก หนังสือ Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day กล่าวว่า การสอนแบบห้องเรียนกลับด้านแก้ไขปัญหาที่ตามบทเรียนไม่ทัน แก้ไขปัญหาโดยการทำสื่อวีดิโอที่มีเนื้อหาไม่ยาวเกินไป ต้องทำให้เนื้อหาเข้าใจง่ายกว่าปกติ และควรมีผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาที่จะเผยแพร่ด้วย (Jonathan Bergmann & Aron Sams, 2012) ในการสร้างสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน มีลำดับเนื้อหาการปฏิบัติโดยมีการเรียงการปฏิบัติทำร่วางตามหลักการบันทึกร่างที่เริ่มจากศีรษะไปจนถึงเท้า แต่ละชุดการปฏิบัติมีเนื้อหาจากง่ายไปยาก ได้แบ่งการฝึกปฏิบัติดังนี้ ฝึกปฏิบัติแบบนับจังหวะ 1-8 ฝึกปฏิบัติแบบใช้การร้องเพลงประกอบ และฝึกปฏิบัติแบบใช้เพลงประกอบ ในชุดสื่อนี้มีทั้งหมด 5 ชุดการปฏิบัติทำร่วางมาตรฐาน ได้แก่ 1) ท่าเอียงศีรษะและลำตัว 2) ท่ามือ 3) ท่าเอียงศีรษะ ลำตัวและมือ 4) ท่าเท้า 5) ท่ารวมศีรษะจรดเท้า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน มีคะแนนเฉลี่ยการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่วางมาตรฐานของนักเรียนรายบุคคลหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ทั้งนี้เนื่องจากหลังจากที่นักเรียนปฏิบัติทักษะทำร่วางมาตรฐานจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน แต่ละชุด ครูได้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติทักษะในห้องเรียนส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติทำร่วางมาตรฐานที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนหากแยกพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากผลการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำร่วางมาตรฐานหลังการใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ในแต่ละทักษะ ได้แก่

1) ท่าเอียงศีรษะและลำตัว นักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีมากทั้งนี้เนื่องมาจากการปฏิบัติท่าเอียงศีรษะและลำตัวมีความง่าย โดยการเรียนในห้องเรียนจะเน้นเทคนิคการจำว่า นักเรียนเอียงศีรษะด้านไหนให้กดลำตัวในด้านนั้น ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและสวยงามมากขึ้น

2) ท่ามือนักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีมากทั้งนี้เนื่องมาจากในชุดสื่อมีการสาธิตการปฏิบัติทำร่วางท่าสอดสร้อยมาลาแปลงโดยปฏิบัติซ้ำ ๆ ทั้งนับจังหวะ การร้องเพลง ไปจนถึงประกอบเพลง และท่าร่าสอดสร้อยมาลาแปลงเป็นท่าร่าพื้นฐานที่สามารถเลียนแบบได้ง่ายใช้ในร่วางทั่วไป มีแค่ 2 ท่า คือท่าจีบและท่าตั้งวงบน ทำให้นักเรียนสามารถจดจำท่าร่าและปฏิบัติตามได้ง่าย

3) ทำเอียงศีรษะลำตัวและมือ นักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีมากทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนรู้การปฏิบัติที่ต่อเนื่องมาจากชุดสื่อวีดิทัศน์การปฏิบัติทำเอียงศีรษะและลำตัว และชุดสื่อวีดิทัศน์การปฏิบัติทำมือเมื่อนักเรียนทำความเข้าใจและได้ผ่านการปฏิบัติทำท่าชุดสื่อทั้ง 2 ชุดแล้ว

4) ท่าเท้า นักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีเพราะทำให้การปฏิบัติท่าเท้ามีความยากกว่าการปฏิบัติท่าท่าชุดอื่น ๆ เพราะนักเรียนจะต้องฟังจังหวะของเพลงให้ดี ชุดสื่อวีดิทัศน์การปฏิบัติท่าเท้า มีการสาธิตท่าเท้า การเคลื่อนไหวโดยการก้าวเท้า และมีจังหวะการยกเท้า วางส้นเท้า ทั้งนี้ต้องใช้การสอนควบคู่กับการสอนในห้องเรียนด้วย การก้าวเท้า และเคลื่อนที่รอบวงเป็นวงกลมทวนเข็มนาฬิกา

5) ท่ารวมศีรษะจรดเท้า นักเรียนจะมีทักษะอยู่ในระดับดีมากทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้ชุดสื่อวีดิทัศน์ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ผ่านการทบทวนทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติทบทวนซ้ำ ๆ จากชุดสื่อวีดิทัศน์ทั้ง 4 ชุด และในห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารวมศีรษะจรดเท้าได้เป็นอย่างดี

ความเหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน กำหนดรายการประเมินให้ครอบคลุมกับการผลิตสื่อเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับ คู่มือปฏิบัติงานการผลิตวีดิทัศน์ เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สสวท. (2562) การผลิตวีดิทัศน์ในการศึกษานั้นเป็นการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อวีดิทัศน์ไปยังกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนและครูเป็นจุดมุ่งหมายหลัก ขั้นตอนการเตรียมการผลิตวางแผนวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนผลิตศึกษากลุ่มเป้าหมาย สร้างเพื่ออะไร ขอบเขตเนื้อหา และเทคนิคการนำเสนอ และระยะเวลาสถานที่ในการผลิต โดยวีดิทัศน์ในการศึกษาแต่จะแตกต่างกันที่รายละเอียดความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และคุณภาพสื่อความหมายเพื่อการเรียนรู้ หรือถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งเอาไว้

การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติท่าร่างมาตรฐานของนักเรียนด้วยการสร้างสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน สำหรับพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐาน รายวิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านริมใต้ ทั้ง 5 ชุด การหลังจากที่นักเรียนปฏิบัติทักษะจากการใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน แต่ละชุด ครูจะต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนถึงผลปฏิบัติทักษะและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติทักษะในห้องเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อภัสรา ไชยจิตร และณมน จีรังสุวรรณ (2558) ที่กล่าวว่า การสร้างสื่อหรือผลิตการสอน วิดีโอการสอน หรือเอกสารการสอน เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ที่บ้านหรือสถานที่อื่น ๆ ในเวลาที่สะดวก หากไม่เข้าใจยังสามารถกลับมาดูซ้ำได้ หลังเรียนรู้ต้องมีกระบวนการสร้างให้ผู้เรียนรู้จัดคิด วิเคราะห์ตั้งคำถาม สรุป แล้วนำมาใช้ในห้องเรียน ครูต้องเป็นผู้เสริม แนะนำ ไขข้อข้องใจที่จะเกิดกับผู้เรียนเพื่อให้ผ่านจุดที่เกิดปัญหาไปพร้อม ๆ กัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ต้องใช้สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติร่างมาตรฐานให้ครบถ้วนทุกลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ด้วย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านทักษะความสามารถอย่างแท้จริงและมีความคงทนในการเรียนรู้

1.2 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ควรมีการเพิ่มเติมการสอนร้องเพลง และให้ความรู้เกี่ยวกับความหมายของเพลง ในสื่อวีดิทัศน์ เพื่อให้สื่อวีดิทัศน์มีความสมบูรณ์ในการจัดการเรียนรู้การปฏิบัติทักษะรำวงมาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อาจนำเอาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน ไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยในระดับชั้นอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม โดยใช้ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ ที่สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะด้านนาฏศิลป์ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.2 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อาจนำการจัดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน ไปใช้ทำวิจัยกับความสามารถด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ความสามารถการปฏิบัติอื่น ๆ อย่างเช่น การปฏิบัตินาฏยศัพท์ และภาษาท่า

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสร้างสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้าน เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐานเพลงคืนเดือนหงาย ซึ่งชุดสื่อที่พบได้เท่าไปไม่ได้มีการสาธิตทำอย่างละเอียด แต่สื่อวีดิทัศน์ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านนี้ ได้มีการสาธิตการปฏิบัติทำรำที่วางเนื้อหาการปฏิบัติที่เรียงเนื้อหาการปฏิบัติจากง่ายไปยากและมีการอธิบายการปฏิบัติอย่างละเอียดชัดเจนเชื่อมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในห้องเรียนได้ต่อเนื่องกัน และมีการสร้างเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นตามขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัยปฏิบัติการ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติรำวงมาตรฐานอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ชมภูคำ ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัยเรื่องนี้ และคณาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย นอร์ท-เชียงใหม่ ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2557). *ประกาศกระทรวงวัฒนธรรม เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2557*. https://www.ich-thailand.org/api/v1/uploads/unordered/20230404145606_06-pii-2557-cchamnwn-68-raaykaar.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ(ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562*. <https://www.moe.go.th>.
- ทรูปลูกปัญญาตอทคอม. (2564). *รำวงมาตรฐานเพลงคืนเดือน*. <https://www.trueplookpanya.com/learning/detail/12747>
- พิชญ์สินี ชมภูคำ. (2565). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น.

- พิมพ์พรลภัส ลักษณะวิเชียร, ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์, และกิตติพงษ์ พุ่มพวง. (2562). ห้องเรียนกลับด้าน : นานาชาติ
ไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารกลุ่มมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์*, 2(2). 56–66.
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/cemt/article/view/11998>
- มณีนดา วศินารมณ. (2565). อำนาจ วัฒนธรรม : ร่างมาตรฐาน. *วารสารวิพิธพัฒนศิลป์*, 2(2). 49–67.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/WIPIT/issue/view/17316>
- รุสนี กาแมแล. (2564). *สื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา*. <https://elearning.yru.ac.th/home/pluginfile.php/20788/modresource/content/2/หน่วยที่2 สื่อวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา>
- สรัญญา จันทร์ชูสกุล และพินดา วราสุนันท์. (2563). การประเมินทักษะการปฏิบัติ : จากหลักการสู่แนว
ทางการปฏิบัติ. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 26(2). 36 – 56.
- ส่วนเทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สสวท. (2562, 11 เมษายน). *คู่มือปฏิบัติงานการผลิต
ผลิตวีดิทัศน์*. [http://ita.ipst.ac.th/wp-content/uploads/sites/77/2019/06/คู่มือการผลิต
วีดิทัศน์-ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้.pdf](http://ita.ipst.ac.th/wp-content/uploads/sites/77/2019/06/คู่มือการผลิตวีดิทัศน์-ฝ่ายนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้.pdf)
- สำนักการสังคีต. (2562). *ร่างมาตรฐาน*. [https://www.finearts.go.th/performing/view/6954-ร่าง
มาตรฐาน](https://www.finearts.go.th/performing/view/6954-ร่างมาตรฐาน).
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2566-
2580 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม*. <http://nscr.nesdc.go.th/master-plans/>
- อภัสรา ไชยจิตร และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). Flipped Classroom : เรียนที่บ้านทำการบ้านที่โรงเรียน.
วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา, 27(94). 21-26.
- James Bellanca, & Ron Brandt. (2010). *21st Century Skills : Rethinking How Students Learn*.
[http://dspace.vnbrims.org:13000/jspui/bitstream/123456789/4209/1/21stCentury
Skills Rethinking How Students Learn.pdf](http://dspace.vnbrims.org:13000/jspui/bitstream/123456789/4209/1/21stCenturySkillsRethinkingHowStudentsLearn.pdf)
- Jonathan Bergmann, & Aron Sams. (2012). *Flip your classroom : reach every student in every
class every day. International Society for Technology in Education*.
[https://www.rcboe.org/cms/lib/ga01903614/centricity/domain/15451/flip_
your_classroom.pdf](https://www.rcboe.org/cms/lib/ga01903614/centricity/domain/15451/flip_your_classroom.pdf)